

Številka: 5111-6/2008

Datum: 8. 12.2008

Na podlagi 16. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/02, 110/02-ZDT-B, 56/03, 61/04 in 123704) in na podlagi 11. člena Evropske konvencije o krajini (U.l. RS št. 74/2003) in Resolucije CM/Res(2008)3 o pravilih za podeljevanje nagrade Sveta Evrope za krajino CM/Res(2008)3 in razpisa z dne 17.10.2008 objavljenega na spletnem naslovu http://www.mop.gov.si/si/javne_objave/javni_razpisi/, je strokovna žirija, ki jo je dne 20.11.2008 imenoval minister za okolje in prostor z namenom izbora kandidature za nagrado Sveta Evrope za krajino sestavila naslednje poročilo:

POROČILO

katerega predmet je :

ocena in izbor kandidature za Nagrado Sveta Evrope za krajino

1. Postopek javnega odpiranja prispelih ponudb je bil dne 2.12.2008 s pričetkom ob 11.00 uri v prostorih Ministrstva za okolje in prostor, Ljubljana, Einspielerjeva 6.

2. Pregled in oceno ponudb prispelih na javni razpis »za izbiro kandidature za nagrado Sveta Evrope za krajino« je dne 2.12.2006 z začetkom ob 10. 00 uri v prostorih Ministrstva za okolje in prostor, Ljubljana, Einspielerjeva 6 opravila komisija, imenovana s Sklepom št. 5111-6/2008 z dne 20.11.2008, v naslednji sestavi:

- dr. Aleš Mlakar, predstavnik Biotehniške fakultete,
- prof. Dušan Ogrin, mednarodno priznan strokovnjak s področja krajinske arhitekture,
- mag. Nataša Bratina Jurkovič, predstavnica Društva krajinskih arhitektov Slovenije,
- Barbara Mlakar, predstavnica Ministrstva za kulturo za področje kulturne dediščine,
- Ana Vidmar, predstavnica Ministrstva za okolje in prostor za področje prostora,
- Jelena Hladnik, predstavnica Ministrstva za okolje in prostor za področje narave.

3. Opis pogojev in poteka razpisa

3.1 Predmet in namen razpisa

Namen razpisa je izbrati realiziran projekt iz prakse, pobudo ali dejavnost, ki prispevajo k promociji, varstvu, upravljanju in načrtovanju slovenskih krajin ter ozaveščanju javnosti o pomembnosti krajin za človekov razvoj. Izbrano delo/ projekt na nacionalni ravni se pošlje in uvrsti kot kandidaturu Slovenije za Nagrado Sveta Evrope za krajino v letu 2009.

Nagrada za krajino, ki jo podeljuje Svet Evrope, je častno priznanje politiki ali ukrepom lokalnih ali regionalnih oblasti ali njihovih združenj ali izrednim prispevkom nevladnih organizacij za trajnostno varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje krajin in je v obliki diplome.

3.2 Predmet razpisa

Na razpis je bilo možno predložiti projekt, pobudo ali dejavnost:

- iz katerih so že razvidni konkretni rezultati, doseženi pri izvajanju, ki prispevajo k uveljavljanju ciljev kakovosti krajine,
- ki so bila končana in na voljo javnosti že vsaj tri leta do trenutka, ko se predložijo kandidature (realizirano/ izvedeno do novembra 2005).

3.3 Dopustnost udeležbe

Kandidati za nagrado so lahko:

- lokalne ali regionalne oblasti in njihova združenja, ki so kot del krajinske politike pogodbenice te konvencije uveljavili politiko ali ukrepe za varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje svoje krajine, pri čemer so se ti ukrepi ali politika izkazali kot trajno učinkoviti in so tako lahko zgled drugim teritorialnim oblastem v Evropi,
- nevladne organizacije, ki so se posebej izkazale pri varstvu, upravljanju ali načrtovanju krajine.

3.4 Natečajni roki

Rok za oddajo kandidature je bil 1. december 2008 do 14.00.

3.5 Oblika oddanega gradiva:

Če so kandidati želeli sodelovati na izboru za podelitev javnega priznanja na področju urejanja krajine, so morali v slovenskem jeziku v digitalni in natisnjeni obliki predložiti:

- predstavitev kandidata (največ tri strani);
- opis končanega projekta za varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje krajine, ki se je izkazal za trajno učinkovitega in je lahko za zgled.

Opis je bil zahtevan v obliki papirnega dokumenta, dolgega približno 20 strani, ki ga spremljajo digitalna kopija v PDF-ju na CD-ROM-u in plakati. Dokumentacija lahko vsebuje tudi video predstavitev, dolgo približno 5 minut.

3.4 Način ocenjevanja

Strokovna žirija je pri ocenjevanju upoštevala le popolne in pravočasno oddane projekte. Ocenjevanje posamezne kandidature je potekalo na podlagi meril objavljenih v javnem razpisu in sicer:

- **merilo – trajnostni ozemeljski razvoj:** Predloženi končani projekti morajo dati varstvu, upravljanju in/ali načrtovanju krajine oprijemljivo obliko. To pomeni, da morajo biti projekti končani in na voljo javnosti že vsaj tri leta do trenutka, ko se predložijo kandidature. Morajo tudi:
 - o biti del trajnostne razvojne politike in v skladu z ozemeljsko ureditvijo obravnavanega območja;
 - o izkazovati svojo okoljsko, gospodarsko, družbeno, kulturno in estetsko trajnost;
 - o preprečevati ali odpravljati kakršne koli poškodbe krajinskih struktur;
 - o pomagati izboljševati in bogatiti krajino ter razvijati nove lastnosti.
- **merilo – zglednost:** Izvajanje politike ali ukrepov, ki so pomagali izboljšati varstvo, upravljanje in/ali načrtovanje obravnavanih krajin, mora biti zgled dobre prakse, ki mu lahko sledijo tudi drugi.
- **merilo – sodelovanje javnosti:** Politika ali ukrepi, namenjeni varstvu, upravljanju in/ali načrtovanju obravnavanih krajin, morajo vključevati dejavno sodelovanje javnosti, lokalnih in regionalnih oblasti in drugih akterjev ter jasno izražati cilje kakovosti krajine. Javnosti mora biti omogočeno, da hkrati sodeluje na dva načina:
 - o z razpravo in izmenjavo mnenj med člani družbe (na primer javna srečanja, razprave, postopki za sodelovanje in posvetovanje na tem področju);
 - o v postopkih za sodelovanje in vključevanje javnosti pri krajinski politiki, ki jo izvajajo državne, regionalne ali lokalne oblasti.
- **merilo – ozaveščanje:** Točka A 6. člena konvencije določa, da se "vsaka pogodbenica zavezuje, da bo civilno družbo, zasebne organizacije in javne organe ozaveščala o vrednotah krajine, njeni vlogi in spreminjanju". Tako delovanje se bo ocenilo kot del obravnavanega končanega projekta.

Odločitev žirije je dokončna in se nanjo ni mogoče pritožiti. Predlog žirije se sprejme z absolutno večino. Kadar je število glasov izenačeno, odloči glas predsednika žirije. Razlogi za izbiro se pojasnijo.

5. Izbor predsednika žirije

Strokovna žirija je soglasno določila kot predsednico komisije Jeleno Hladnik, predstavnico Slovenije za Evropsko konvencijo o krajini.

6. Pregled popolnosti in pravočasnosti oddanih kandidatur

Strokovna žirija je, na osnovi pregleda popolnosti in pravočasnosti oddanih kandidatur ugotovila naslednje:

Na javni razpis so pravočasno prispele pravilno opremljene (označene ovojnice) naslednje kandidature:

Zap.št.	Prijavitelji kandidature	Naslov	Datum in ura prejetja
1.	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta	Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana	1.12.08; 12.45
2.	Komunala, Novo mesto	Podbevškova 12, 8001 Novo mesto	1.12.08; 13.35
3.	Občina Kamnik	Glavni trg 4, 1240 Kamnik	1.12.08; 13.50
4.	Društvo krajinskih arhitektov Slovenije	Jamnikarjeva 101, Ljubljana	1.12.08; 13.58

Nepravočasno prispelih kandidatur ni bilo. Vse kandidature, razen kandidatura Občine Kamnik, so vsebovale vse obvezne priloge oziroma sestavine. Kandidatura Občine Kamnik ni vsebovala plakata, kljub temu se je strokovna žirija odločila, da se jo enakovredno ocenjuje.

7. Ocenitev kandidature

Strokovna žirija je, na osnovi meril objavljenih v javnem razpisu ocenila kandidature tako:

merila/kandidatura	1.	2.	3.	4.
1.trajnostni ozemeljski razvoj	150	125	85	100
2.zglednost	150	135	30	145
3.sodelovanje javnosti	80	35	45	125
4.ozaveščanje	140	65	75	145
	520	360	240	515

8. Izbor kandidature

Strokovna žirija na osnovi skupnih ocen predlaga, da se za kandidaturo Slovenije za Nagrado Sveta Evrope za krajino izbere:

Univerzo v Ljubljani, Biotehniško fakulteto, ki je prijavila projekt Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, ki jo je izdelal Oddelek za krajinsko arhitekturo na Biotehniški fakulteti.

Utemeljitev izbora:

Z Regionalizacijo krajinskih tipov v Sloveniji je bilo opravljeno zelo obsežno delo, ki je dalo prvo kolikor toliko popolno sliko o slovenskem krajinskem bogastvu, poleg tega pa tudi temeljno vrednostno opredelitev posameznih slovenskih krajinskih območij, njihova zelena stanja ter temeljne usmeritve glede načinov doseganja zelenih stanj oziroma povzročanja čim manjših negativnih vplivov.

- merilo – trajnostni ozemeljski razvoj: Projekt odslukuje širokopotezni pristop (inventarizacija, vrednotenje, usmeritve za varstvo in razvoj). Je osnova za vključevanje vsebin s področja krajine pri pripravi strokovnih podlag in aktov s področja načrtovanja prostorskega (npr.priprava strateških in izvedbenih prostorskih načrtov) in socio-ekonomskega razvoja (npr.priprava programov razvoja podeželja) ter varstva okolja (npr.v postopku celovite presoje vplivov na okolje – okoljsko poročilo). Projekt pokriva krajine celotnega območja Slovenije in zajema vse krajine vsakdanje, izjemne in degradirane.
- merilo – zglednost: Projekt je pripravljen na podlagi znanstveno neoporečnega metodološkega pristopa tako na teoretični (na osnovi tega projekta so nekatere države izdelale svoj pristop za inventarizacijo in vrednotenje krajin) kot tudi praktični ravni (smernice za varovanje in urejanje krajine, določitev izjemnih krajin).

- merilo – sodelovanje javnosti: Pri izdelavi raziskovalne naloge je sodeloval širši krog ekspertov. Širša strokovna javnost je bila že v procesu izdelave projekta seznanjena z delnimi rezultati projekta seznanjena z rezultati projekta skozi strokovne letne konference DKAS-a. Rezultati projekta so vključeni kot strokovna podlaga v pripravo številnih prostorskih in okoljskih dokumentov, ki se jih sprejema skozi javne razgrnitve na katerih lahko sodeluje najširša javnost.
- merilo – ozaveščanje: Rezultati projekta so bili vključeni tudi v projekte, ki so bili eksplicitno namenjeni ozaveščanju javnosti (npr. Mi urejamo krajino - serija petih plakatov, izobraževalna konferenca za učitelje in mentorje).

Strokovna žirija je sprejela tudi odločitev, da se priporoči prijavitelju izbrane kandidature, da ob pripravi kandidature za Svet Evrope v angleščini, dopolni opis prijavitelja in izdelovalca ter dopolni plakat še z izjemnimi krajinami, ki so omenjene v vsebinskem delu prijave.

Poročilo o posameznih kandidaturah

1.

Prijavitelj: Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani:

Izdelovalec projekta: Oddelek za krajinsko arhitekturo,

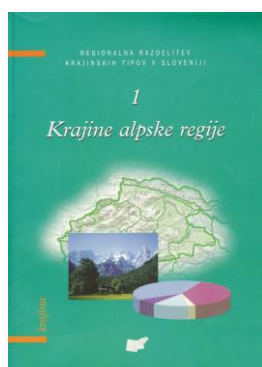
Naročnik projekta: Ministrstvo za okolje in prostor

Naslov projekta: **Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji**

Čas trajanja projekta: v obdobju od 1991 do 1998

Namen in cilj projekta: inventarizirati, seznaniti se s slovenskim krajinskim bogastvom ter pridobiti kar najbolj popolno vednost o značaju in stanju slovenskih krajin; pridobiti vednost o smereh razvoja slovenskih krajin; pridobiti kategorizacijo slovenskih kulturnih krajin v njihovi videzni pojavnosti - videzni privlačnosti; pripraviti osnovo za opredeljevanje neposrednega - rezervatnega varstva izjemnih krajin; pripraviti smernice za usmerjanje razvoja in varstva krajin, pripraviti strokovno osnovo za krajinsko, okoljsko ali prostorsko načrtovanje na različnih ravneh.

Rezultati naloge: Rezultati projekta so pomembna strokovna podlaga za krajinsko, okoljsko ali prostorsko načrtovanje na različnih ravneh, s čimer prispeva k prostorskemu razvoju, usklajenemu z značilnostmi slovenskih krajin, k preprečevanju in odpravljanju poškodb v krajinah, k izboljševanju in bogatenju krajin ter razvoju njihovih lastnosti. Rezultati naloge so predstavljeni v šestih zvezkih. Prvi zvezek z naslovom *Metodološke osnove* obsega predstavitev izhodišč naloge, postopka dela in postopka tipološke členitve. OV ostalih petih zvezkih pa so opisi posameznih krajinskih regij Slovenije (Krajine alpske regije, Krajine predalpske regije, Krajine subpanonske regije, Kraške krajine notranje Slovenije, Krajine primorske regije). Vse publikacije je izdalo Ministrstvo RS za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje leta 1998. Projekt s svojimi v zvezkih objavljenimi rezultati tudi pomembno prispeva k ozaveščanju civilne družbe, zasebnih organizacij in javnih organov o vrednostih krajine, njeni vlogi in spreminjanju, kot to narekuje svojim pogodbenicam Evropska konvencija o krajinah. Na osnovi spoznanj v nalogi so bile opredeljene tudi najvrednejše kulturne krajine v Sloveniji, imenovane izjemne krajine (predstavljene v posebni publikaciji *Izjemne krajine Slovenije*, MOP, 1999).

2.

Prijavitelj: Komunala Novo mesto d.o.o.

Projektant: ACER Novo mesto d.o.o.

Izdelovalec projekta: GPI Tehnika d.o.o.

Naslov projekta: **Umestitev čistilne naprave v izjemno krajino Globodol**

Čas trajanja projekta: v obdobju od 2001 do 2005

Namen in cilj projekta: Pri pripravi projekta je bila osrednja pozornost namenjena čim bolj subtilni umestitvi čistilne naprave v prostor in določitvi tehnologije čiščenja ter upravljanja čistilne naprave, s katerimi bi zagotovili ohranitev izjemnih krajinskih kakovosti Globodola. Tovrsten infrastrukturni objekt bi z običajno tehnološko rešitvijo namreč lahko razvrednotil vidno izpostavljeno obrobje enega od treh naselij, s tem pa bi tudi pomemben del te izjemne krajine.

Rezultati naloge: V interdisciplinarno sestavljeni delovni skupini (krajinski arhitekt, arhitekt, gradbeni inženir in strojni inženir) je bilo ugotovljeno, da je najustreznejša lokacija za čistilno napravo ob dostopni cesti na robu največjega od treh naselij (Gorenji Globodol). Da bi bil objekt v prostoru čim manj moteč, je bila predlagana njegova ureditev z vsemi potrebnimi postrojenji v okviru starega kozolca, ki bi ga predstavili na lokacijo čistilne naprave po njeni izgradnji. Temu sta bili prilagojeni tudi tehnologija čiščenja odpadnih voda in upravljanje naprave. Ocenjeno je bilo, da lokacija in sam tehnološki objekt ter pripadajoče ureditve s tem kljub vidno izpostavljeni legi ne bodo spremenili krajinske slike območja, ampak se bodo vanjo umestili kot povsem nemoteč del. Izvedba načrtovane ureditve je zahtevala usklajevanja z lastniki domačije, na robu katere je bila določena lokacija, pa tudi prilagajanje posebnim omejitvam, ki so izhajale iz zahtev za varstvo narave in kulturne dediščine. Namesto načrtovanega kozolca je bil sicer zgrajen zaprt lesen objekt, ki je videti kot kmetijski gospodarski objekt z vsemi značilnostmi lokalne tradicionalne vaške arhitekture. Projekt je pridobil vsa potrebna soglasja služb, pristojnih za ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine.

Po treh letih od izgradnje in potem, ko čistilna naprava že nekaj let obratuje, je objekt čistilne naprave postal integralni, praktično neopazni del domačije, naselja in celotne krajine Globodola. Izvedena rešitev dokazuje, da je bil s tem projektom narejen pomemben korak v smeri sinergetskega delovanja interdisciplinarne delovne skupine in iskanja boljšega izkoristka že uveljavljenih tehnoloških rešitev, pa tudi k ozaveščanju javnosti o pomembnosti krajine za ohranjanje identitete in za razvoj. Opisani pristop se trenutno uporablja tudi že na drugih lokacijah. Zato je mogoče trditi, da je bil z rešitvijo za umestitev čistilne naprave v Globodolu narejen pomemben prispevek k boljšim načrtovalskim rešitvam in upravljanju ter promociji slovenskih krajin, saj se opisani pristop uporablja že tudi na drugih lokacijah.

3.

Prijavitelj: Občina Kamnik

Izdelovalec projekta: Arboretum Volčji Potok, javni zavod

Naslov projekta: **Strateško urejanje območja Arboretuma Volčji Potok**

Čas trajanja projekta: v obdobju od 1991 do 2005

Namen in cilj projekta: Arboretum Volčji Potok je javni zavod, ustanovljen za izvajanje javne službe, ki vključuje vzdrževanje kulturnega spomenika in arboretskih nasadov, izobraževanje in predstavljanje spomenika ter raziskovanje. Namen in cilj upravljanja je torej urediti poslovanje in opravljanje dejavnosti, tako da se zagotovi doseganje dolgoročnih ciljev dejavnosti zavoda, ki so: ohranjanje kulturni spomenik državnega pomena in ga prezentirati javnosti; razvijati Arboretum v središče parkovne in vrtne

kulture v Sloveniji z akumuliranimi specifičnimi strokovnimi znanji in razvitimi izobraževalnimi programi za javnost; Arboretum se na strokovnem in izvedbenem področju integrira v sistem vzdrževanja spomenikov oblikovane narave v državni lasti in okolice spomenikov v državni lasti.

Rezultati naloge: Arboretum Volčji Potok izvaja letni program dejavnosti, širi zavedanje o prostorski, kulturni in naravoslovni izjemnosti Arboretuma in njegovega prostora. Skozi publicistično dejavnost ter vzdrževanje lastnega parka ter zgodovinskih parkov v državni lasti promovira izvorno vrtno in parkovno dediščino v Sloveniji. Pozornost se je v teh letih predvsem usmerila k javnosti in obnovi infrastrukture za obiskovalce. Vpeljalo se je nove dejavnosti, ki so bile tudi tržno usmerjene. V delovanje javnega zavoda so vključeni tudi Ministrstvo za kulturo, Občine Kamnik in Domžale. Občina Kamnik je tudi sprejela ureditveni načrt, ki je osnova vse posegom v prostor na območju Arboretuma od leta 1993. Prebivalci krajevne skupnosti Volčji Potok-Rudnik so povabljeni v poseben klub Varuhov Arboretuma. Članstvo, ki je brezplačno, omogoča članom prost vhod v Arboretum, enkrat letno so povabljeni na javno srečanje v arboretumu, kjer se seznanijo z novostmi in razvojem zavoda ter imajo možnost o tem izraziti svoje mnenje.

4.

Prijavitelj: Društvo krajinskih arhitektov Slovenije,

Izdelovalec projekta: Društvo krajinskih arhitektov Slovenije,

Naslov projekta: **Mi urejamo krajino**

Čas trajanja projekta: v obdobju od oktobra 2004 do maj 2005

Namen in cilj projekta: Projekt Mi urejamo krajino je izobraževalno ozaveščevalni projekt o pomenu krajin za človekov razvoj in je bil namenjen širši javnosti. S projektom »Mi urejamo krajino« je Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) želelo doseči: večanje splošne vednosti in zavesti o pomenu krajine kot vrednote nacionalne prostorske identitete in nepogrešljivega dela nacionalne bivalne kulture, vključitev otrok in mladih v postopke razvoja in aktivnega varstva krajine, promocijo izjemnih krajin Slovenije, izvajanje določil Evropske konvencije o krajini v Sloveniji. Projekt je bil namenjen ozaveščanju in izobraževanju širše javnosti. V okviru projekta je bilo izvedeno tudi izobraževanje skozi katerega so udeleženci pridobili osnovni vpogled v vsebine varstva, upravljanja in načrtovanja krajin. Projekt je bil sestavljen iz več aktivnosti in dogodkov:

- izdaja serije petih plakatov - Krajine Slovenije (oktober 2004),
- posvet z delavnico za seznanitev učiteljev s projektom in njegovo vsebino (november 2004),
- izdaja zbornika predstavitvene delavnice Mi urejamo krajino (november 2005),
- začetek razpisa likovnega in fotografskega natečaja (december 2004),
- zaključek natečaja z izborom najboljših izdelkov (maj 2005),
- razstava najboljših del in slavnostna podelitev priznanj ter nagrad najboljšim sodelujočim (27.maj 2005).

Rezultati naloge: Natečaja se je udeležilo 90 osnovnih šol in 43 vzgojno varstvenih zavodov. Vseh izdelkov likovno fotografskega natečaja (risbe, makete, fotografije) je bilo 1029. Od tega likovnih 797, fotografskih 210, maket 22. Motivi na izdelkih so bili predvsem naravna ali kulturna krajina, mesto ali mestna krajina, vzorci v krajini predstavljeni tudi bolj abstraktno, otroška igrišča, šolska igrišča, domači vrtovi, posamezni elementi krajine (drevesa , rože, hiše, kozolci, mlini kot elementi, ki sestavljajo krajino, in seveda tudi človek in živali kot sestavni del krajine). Podeljeno je bilo 95 nagrad -posamezniki 63 nagrad, skupine 19 nagrad in posebna priznanja za skupine 13 nagrad. Posebna priznanja za skupine in

mentorje so bila podeljena zaradi izjemnih ustvarjalnih dosežkov, enotnosti izdelkov skupine, posebne metode dela ter ponekod tudi celovite predstavitve metode dela skupine kot projekta. Nagrade so nam omogočili sponzorji s področja državne in lokalne uprave, muzejev, založb, knjigarn, vrtnarstva, podjetja s področja krajinskega načrtovanja. Izvedena je bila tudi razstava najboljših del in slavnostna podelitev nagrad likovno fotografskega natečaja najboljšim sodelujočim v Tehniškem muzeju v Bistri - 27. maj 2005. Dogodka otvoritve razstave in podelitve priznanj in nagrad za najboljše izdelke se je udeležilo okrog 200 ljudi – nagrajencev otrok, mentorjev in staršev. Glede na velik odmev in sodelovanje velikega števila udeležencev se je izkazal za trajno učinkovitega in je zato lahko primer dobre prakse za izvedbo drugih podobnih projektov.

Jelena Hladnik, predsednica komisije

mag. Nataša Bratina Jurkovič, članica

dr. Aleš Mlakar, član

Barbara Mlakar, članica

prof. Dušan Ogrin, član

Ana Vidmar, članica